

2. Ламбен Ж.-Ж. Менеджмент, ориентированный на рынок [Текст] : [пер. с англ.] / Жан-Жак Ламбен; под общ. ред. В.Б. Колчаного. – СПб.: Питер.2007. – 800 с.
3. Блэкуэлл Р., Миниард П., Энджел Дж. Поведение покупателей.[Текст] : [пер. с англ.] /Р.Блэкуэлл, П. Миниард, Дж. Энджел. - 10-е изд. – СПб: Питер, 2007. – 944 с.

Балацький Є.О., к.е.н, доцент
ДВНЗ «Українська академія банківської справи
Національного банку України»

НАСЛІДКИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ ДЛЯ МІСЬКОГО БЮДЖЕТУ

У доповіді розглядаються основні можливі і фактичні наслідки світової фінансово-економічної кризи для невеликого міста – адміністративного центру області. Проблема розглядається на прикладі міста Суми.

Кожне місто слід розглядати як складну динамічну систему, яка, у свою чергу, є складовою загальноекономічної національної і світової систем. Саме тому економічна криза, яка розпочалась у США, не оминула і невеликих українських міст, що ми продемонструємо на прикладі адміністративного центру Сумської області – міста Суми, проаналізувавши стан наповнення міського бюджету за 2009 рік. Слід зазначити, що у попередні три роки бюджет міста мав високу зростаючу динаміку щодо його наповнення, завдяки чому у було реалізовано значну кількість програм, у першу чергу – програм реконструкції і будівництва доріг.

Минулий 2009 рік також розпочинався не дуже критично (керівництво зберегло солідні кошти з фонду розвитку попереднього року) і у громади міста було багато планів щодо його розбудови. Але вже починаючи з другого кварталу криза приносить багато проблем підприємствам, підприємцям і, як наслідок, міському господарству.

За звітними даними бюджету міста Суми за 2009 рік надійшло 591545,8 тис. грн., що відповідає 100,6 % затвердженого на рік плану, та на 58711,2 тис. грн. менше надходжень у порівнянні з 2008 роком. При цьому надходження до загального фонду склали 503671,0 тис. грн. (з них дотації та субвенції – 117721,1 тис. грн. (98,0%), а надходження до спеціального фонду – 87874,8 тис. грн. (з них 30006,4 тис. грн. (92,6%) – субвенції, 4262,8 тис. грн. (61,5%) – передача коштів із загального фонду, 15862,8 тис. грн. (107,9%) – бюджет розвитку).

Кризові явища в економіці міста негативно позначилися на наповненні загального фонду міського бюджету. Так, аналізуючи помісячну динаміку надходжень до міського бюджету в порівнянні з минулим роком можна зробити висновок про погіршення стану надходжень.

Обсяг заборгованості до міського бюджету збільшився з 5911 тис. грн. до 16398 тис. грн. за рахунок зростання заборгованості за переважною більшістю

бюджетоутворюючих джерел. Станом на початок 2010 року заборгованість по платі за землю складала у загальному обсязі заборгованості 49%, плата за оренду комунального майна – 27,8%, податок з доходів фізичних осіб – 19%.

У розрізі окремих джерел наповнення загального фонду виконання досягнуто за їх переважною більшістю, проте у порівнянні з 2008 роком надходження власних та закріплених доходів зменшилися на 12118 тис. гривень.

План по надходженню основного джерела наповнення міського бюджету – податку з доходів фізичних осіб виконано в сумі 288289 тис. грн., що на 4667 тис. грн. перевищує затверджений річний план, але ж водночас на 11978 тис. грн. менше, ніж надходження за попередній рік. У даному контексті слід підкреслити, що, взагалі то, спочатку планувались інші розміри доходів міського бюджету, але у процесі неодноразового його перегляду плани по надходженням були суттєво скореговані. Саме тому й виявилось, що по 2009 року було заплановано менш надходжень, ніж по 2008-му.

У порівнянні з минулим роком істотного зменшення зазнали надходження таких видів податку з доходів як: податок з доходів найманих працівників (на 13235 тис. грн., що пояснюється, у першу чергу, скороченням штатного складу по місту), податок з доходів від продажу нерухомого майна (на 805 тис. грн.), податок з доходів суб'єктів підприємницької діяльності та незалежної професійної діяльності (на 114 тис. грн.) та ін.

Припинення з квітня 2009 року діяльності закладів грального бізнесу в обласному центрі призвело до прямих втрат міського бюджету в значних розмірах – близько 6,0 млн. гривень. Крім того, упродовж червня-вересня 2009 року з міського бюджету довелося повернути 1643 тис. грн. сплаченої операторами грального бізнесу плати за патенти.

Обсяг заборгованості з оплати праці по місту за 12 місяців 2009 року збільшився на 24413 тис. грн. і склав станом на 1 січня 2010 року 33105 тис. грн. в т.ч. 27264 тис. грн. – заборгованість економічно активних підприємств.

Обсяг заборгованості по податку з доходів фізичних осіб д збільшився з 1194 тис. грн. на початок року до 3109 тис. грн. на кінець року.

За 2009 рік до міського бюджету надійшло 47578 тис. грн. плати за землю, що на 4057 тис. грн. перевищує затверджений з урахуванням змін річний план та на 9259 тис. грн. – надходження за 2008 рік. Приріст надходжень плати за землю до міського бюджету міг бути ще більшим, проте внаслідок впливу світової фінансової кризи на діяльність підприємств, обсяг податкового боргу по платі за землю за 2009 рік збільшився з 1369 тис. грн. на початок року до 8011 тис. грн.

За 2009 рік до міського бюджету надійшло 13152 тис. грн. плати за оренду комунального майна, що на 1490 тис. грн. менше затвердженого на рік плану та на 2557 тис. грн. – надходжень за попередній рік. Унаслідок прийняття міською радою рішення «Про встановлення корегуючого понижуючого коефіцієнту при розрахунку орендної плати за оренду комунального майна територіальної громади міста Суми» (прийняття рішення було викликане загостренням кризових явищ і зниженням платоспроможності

підприємств) надходження до міського бюджету, починаючи з вересня 2009 року зменшилися на 960 тис. гривень.

Наведена вище інформація не є повним результатом дослідження проблем у міському бюджеті, але дає можливість звернути увагу на тенденції і на найбільш болючі питання.

Балджи М. Д., к. г. н., доцент
ОДЕУ

ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

До сфери природокористування приписують розвиток бізнесу, пов'язаний з вилученням природних ресурсів та забрудненням довкілля, але сировиною для різних видів діяльності можуть служити різноманітні відходи, утворені в промисловості та побуті. Створення підприємств з їх переробки потребують формування відповідної діючої системи організації та управління.

Нині, в середньому, на кожного мешканця планети за рік видобувається близько 20 – 45 т сировини і приблизно 90 – 98 % її йде у відходи. При цьому частка побутових відходів на одну людину складає в середньому півтони на рік. Не обходить ця проблема й Україну. Для сучасних українських міст стала характерною «візитівкою» наявність великої кількості накопичених за багато років твердих побутових та промислових відходів. На сучасному рівні загальна маса накопичених на території України відходів перевищила 25 млрд. тонн, що у розрахунку на км² площі становить близько 40 тис. тонн (з них токсичних — 5 тис. тонн). У містах та селищах щороку утворюється близько 40 млн. м³ сміття, що становить приблизно 0,8 м³ на одного мешканця.

Кількість побутових відходів, яка щороку припадає на кожного жителя різних країн складає: у Нідерландах та Італії – до 190 кг/рік, у Великобританії – до 300, у Франції – до 360, в Канаді – до 380, в Японії – до 440, в Росії – близько 500, в Україні – більше 500, в Австрії і Фінляндії – більше 620, в США – більше 720 кг/рік. Об'єми накопичених в Україні відходів дозволяють віднести її до однієї з найбільш техногенно-навантажених країн світу і, поряд з тим, перспективних, з точки зору наявності сировини для переробки.

Зв'язок визначеної проблеми з питаннями управління розвитком відповідного підприємництва базується на законодавчо-нормативних документах: Законах України «Про відходи», «Про житлово-комунальні послуги», «Про благоустрій населених пунктів», «Про альтернативні види рідкого та газового палива», Постановах Кабінету Міністрів «Про затвердження порядку встановлення нормативів збору за забруднення навколишнього природного середовища», «Про затвердження порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів». Успішне поведження з відходами в Україні вимагає певних інструментів, що поділяються на економічні та адміністративно-правові. Інструменти регулюють діяльність